

Hajnali fényben

A 2015. esztendő az ENSZ a fény nemzetközi évének nyilvánította. Világszerte számos tudományos konferenciát, rendezvényt tartottak. Többségük azonban a napenergia hasznosításával, főleg pedig az elektronika ma még szinte beláthatatlan fejlődésével és ennek következményeivel foglalkozott. „A fény századába léptünk”, ismételtgették. A „felvilágosodás” kora annak idején még az egész emberiség horizontján ünnepelte az ész diadalát, az értelem világosságának terjedését — most mintha a technikára szűkülne le a szemhatárunk. A fény szimbolikája, szerepe a kultúrában jóval kevesebb helyet kapott a fény évében.

Pedig a fény sokkal többet jelent az ember számára, mint az összes csúcstechnológia. A legősibb kultúrák embere már annak tudatában élt, hogy a víz és a levegő mellett legfontosabb életelejük a fény. A napkultusz több ezer éves múltat tekint vissza. A nap járásához igazították a napokat és az éveket, ez alakította életük ritmusát. — A Biblia embere a napot nem tartotta istenségnek — teremtmény az is —, de Isten analógiás megközelítéséhez szívesen élt a fény hasonlatával, szembeállítva a tudatlanság és a bűn sötétjével. A próféta szerint az eljövendő Megváltó „a nemzetek világossága” lesz. „Most még sötétség borítja a földet és homály a nemzeteket, de felragyog az Úr dicsősége”, eljön a Megváltó, „a világ világossága”.

A fény szimbólumát a képi, analógiás teológiában és az egyház liturgiájában is szívesen alkalmazták Istenre. Kozmikus szemléletükben a templomokat a fölkelő nap, kelet felé fordítva építették, a szolozsma reggeli himnuszai szebbnél szebb képekkel köszöntik a fölkelő napot, vele Krisztus örök világosságát. Ez a várakozás azonban nemcsak a napok és éjszakák egymást követő váltakozásában jelenik meg, hanem egész történelemszemléletüket áthatja. „Hajnali fényben” él az emberiség, világosság és sötétség még harcol egymással, de Krisztusban bízva reméljük, hogy a végső beteljesedéskor mindent betölt „a Bárány világossága”. Ahogy nagyszombat éjszakáján éneklik a Krisztust jelképező gyertyáról, hogy világossága összeolvad az égi fényekkel: Ő az „örök Hajnalcsillag, ki soha nem lát alkonyt”.

Nemcsak a történelemben — az egyes ember életében is fények és árnyak váltogatják egymást. Bárkivel megtörténhet, hogy „az emberélet útjának felén egy nagy sötétlő erdőbe jut”, mint Dante. A hívő ezért fohászodik így a Szentlélek világosságáért: „Boldogságos tiszta fény, szállj meg szívünk rejtekén, híveidnek napja légy!” Vagy Newman nyomán: „Vezess, drága fény, a sötétségben, mely körülvesz engem! Irányítsd lépteimet, mert nem látok tovább, csak egy lépésnyire önmagamtól. Vezess továbbra is, (...) míg túl az éjszakán, a hajnali fényben nem integet az angyal.”